

**GAZETKA SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1
IM. STANISŁAWA STASZICA
W KIELCACH**

JEDYNECZKA

NR 1/2019/2020

***RADOSNYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ WIELU SUKCESÓW I WSZELKIEJ POMYŚLNOŚCI
W NOWYM 2020 ROKU***

OD REDAKCJI

To pierwszy w tym roku szkolnym numer naszej nowej gazetki. W związku ze zbliżającym się Bożym Narodzeniem poświęciliśmy ją właśnie świątecznej tematyce – zwyczajom, tradycjom i temu wszystkiemu, co sprawia, że ten grudniowy czas staje się magiczny.

Pragniemy także zachęcić wszystkich do jej współtworzenia, tak aby odpowiadała ona Waszym zainteresowaniom. Jeżeli macie ciekawe pomysły, nie boicie się nowych wyzwań, lubicie pisać i chcecie powiedzieć coś ważnego swoim rówieśnikom, to zapraszamy do zespołu redakcyjnego. Mile widziane: głowa pełna pomysłów i oryginalne spojrzenie na świat.

Opiekunowie zespołu redakcyjnego:

Kamila Kamińska

Iwona Młynarczyk-Halicka

UŚMIECHNIJ SIĘ

A oto kilka żartów i dowcipów związanych ze zbliżającymi się świętami Bożego Narodzenia...

**Co mówi bombka do bombki?
Chyba nas powieszą.**

**Są święta Bożego Narodzenia.
Nagle Jasiu przychodzi do mamy i mówi:
-Mamo, choinka się pali.
-Synku, nie mówi się "pali" tylko "świeci".
Po chwili Jasiu znów przychodzi:
-Mamo, a teraz firanka się świeci.**

WARTO WIEDZIEĆ

Ze świętami Bożego Narodzenia związanych jest wiele zwyczajów, obrzędów i tradycji. To święta, z którymi kojarzą się charakterystyczne motywy i symbole. Choć z pewnością doskonale je znacie, to przeczytajcie o nich kilka informacji. Może dowiedzie się czegoś nowego...

Kolędowanie – słowiański zwyczaj, początkowo związany ze Świętem Godowym, później poświęcony świętom Bożego Narodzenia. Polega ona na odwiedzaniu domostw z życzeniami pomyślności w Nowym Roku. Jest do dziś jeszcze popularny w Polsce, na Słowacji, w Czechach, Białorusi, Rosji, Ukrainie i Serbii. Praktykuje się go zwykle do Trzech Króli, rzadziej również w Ostatki.

Choinka – ustrojone drzewko świerku lub jodły (rzadziej sosny), naturalne lub sztuczne, pierwotnie związane z przedchrześcijańską tradycją ludową i kultem wiecznie zielonego drzewka, a obecnie będące nieodłączną ozdobą w czasie świąt Bożego Narodzenia. W wielu kulturach drzewo, zwłaszcza iglaste, jest uważane za symbol życia i odradzania się, trwania i płodności. Jako drzewko bożonarodzeniowe, pojawiło się w XVI wieku, lecz prawdopodobnie już wcześniej występowało jako rajske "drzewo poznania dobra i zła" w misteriach o Adamie i Ewie, wystawianych w wigilię Bożego Narodzenia. Jest to związek bardzo luźny i trudny do ustalenia, podobnie jak odwoływanie się do drzewa Krzyża z Golgoty, które jak głosi legenda, zbito z rajskego drzewa życia. Tradycja choinek narodziła się w Alzacji, gdzie wstawiano drzewka i ubierano je ozdobami z papieru i jabłkami (nawiązanie do rajskego drzewa). Wielkim zwolennikiem tego zwyczaju był Marcin Luter, który zalecał spędzanie świąt w domowym zaciszu. Choinki więc szybko stały się popularne w protestanckich Niemczech.

Wigilia Bożego Narodzenia (*wieczera wigilijna, wieczór wigilijny, niekiedy także gwiazdka*) (z łac. *vigilia* - czuwanie, straż; *vigilare* - czuwać) – w tradycji chrześcijańskiej dzień poprzedzający Boże Narodzenie, kończący okres adwentu. Początki tego święta sięgają prawdopodobnie obchodów Saturnaliów w starożytnym Rzymie, gdzie chrześcijaństwo się rozwijało. W kościele łacińskim Wigilia Bożego Narodzenia jest obchodzona 24 grudnia. Liturgicznie rozpoczynają ją Nieszpory, uroczystości Narodzenia Pańskiego odprawiane późnym popołudniem lub wieczorem. W kościele greckokatolickim i cerkwi prawosławnej – 6 stycznia (w związku z posługiwaniem się kalendarzem juliańskim), a w kościele katolickim obrządku ormiańskiego – 5 stycznia. Dzień wigilii Bożego Narodzenia bywał też przesuwany. Według tradycji ludowej (wciąż żywej np. na Kielecczyźnie), w latach, gdy 24 grudnia wypada w niedzielę, wigilia nie mogła być

obchodzona, ponieważ „niedziela nie przyjmuje postu”. W takim przypadku wieczerzę wigilijną urządzano już w sobotę, a Boże Narodzenie świętowało się przez trzy dni. Zgodnie z tradycją w Polsce wieczerza wigilijna rozpoczyna się wraz z „pierwszą gwiazdką na niebie”. Jest to symboliczne nawiązanie do Gwiazdy Betlejemskiej zwiastującej narodziny Jezusa, którą według Biblii na wschodniej stronie nieba ujrzeli Trzej Królowie. Wieczerzę, jak każe obyczaj postną, rozpoczyna się modlitwą i czytaniem fragmentu Ewangelii Mateusza lub Ewangelii Łukasza w części dotyczącej narodzin Jezusa. Potem uczestnicy wieczerzy wzajemnie przełamują się opłatkiem, jednocześnie składając sobie życzenia. Na stole przykrytym białym obrusem z wiązką sianka pod spodem, ustawia się o jedno nakrycie więcej niż wynosi liczba zgromadzonych osób. Dodatkowe miejsce przy stole wigilijnym przeznaczone jest dla niezapowiedzianego gościa, a zwyczaj ten upowszechnił się w XIX wieku.

Pasterka (msza pasterska) – uroczysta msza święta odprawiana w nocy (najczęściej o północy lub w godzinach wieczornych) z 24 na 25 grudnia, pierwsza w Boże Narodzenie. Pasterka upamiętnia oczekiwanie i modlitwę pasterzy zmierzających do Betlejem. W Polsce jest jedną z najważniejszych świątecznych tradycji.

Oplątek (z łac. *oblatum* – "dar ofiarny") – bardzo cienki biały plątek chlebowy, praśny (czyli niekwaszony i niesolony), wypiekany z białej mąki i wody bez dodatku drożdży, którym dzielą się chrześcijanie, zgromadzeni przy stole wigilijnym, składając sobie życzenia. Nie jest to zwyczaj wyłącznie polski, spotykany też na Słowacji, Litwie, Białorusi, Ukrainie, w Czechach i we Włoszech. Zwyczaj łamania cienkiego oplątka z mąki pszennej i wody pojawił się w Polsce pod koniec XVIII w. i tutaj przetrwał. Szczególnego znaczenia nabierał w niektórych okresach historycznych, np. podczas zaborów. Oplątek wigilijny jest

symbolem pojednania i przebaczenia, znakiem przyjaźni i miłości. Dzielenie się nim na początku wieczery wigilijnej wyraża chęć bycia razem, bo przecież ludzie skłócenie nie zasiadają do wspólnego stołu. Ma swoją symbolikę w wymiarze nie tylko duchowym: sama materia oplątka: "chleb", podkreśla również doczesny charakter życzeń. W podtekście tego życzenia jest nawiązanie do modlitwy Ojcze Nasz: oby nam go nie zabrakło (*chleba naszego powszedniego...*). Symbolika chleba ma jeszcze inny wymiar: należy być jak chleb dobrym i jak chleb podzielny.

Kolęda – pierwotnie radosna pieśń noworoczna, która współcześnie przyjęła powszechnie formę pieśni bożonarodzeniowej (nawiązującej do świąt Bożego Narodzenia). Utrzymywana najczęściej w konwencji religijnej, początkowo wywodząca się z tradycji ludowej, w późniejszym okresie komponowana jest również przez wielu wybitnych kompozytorów. Odmiana kolędy o wątkach zaczerpniętych z życia codziennego nazywana jest pastoralką, która w odróżnieniu od kolędy we współczesnym, potocznym tego słowa rozumieniu, nie jest wykorzystywana w chrześcijańskich nabożeństwach religijnych ze względu na swój świecki charakter.

Pojawiająca się w Ewangelii Mateusza **gwiazda Betlejemaska** miała służyć za przewodnika Trzem Mędrcom poszukującym miejsca narodzin Jezusa. Jako że astronomowie wykluczają istnienie zjawiska o opisanych w Ewangelii cechach, interpretowane jest ono najczęściej jako tradycyjne zjawisko symboliczne poprzedzające przyjście na świat synów bożych, które pojawiało się już we wcześniejszych legendach, choćby o Buddzie.

Święty Mikołaj – postać starszego mężczyzny z brodą ubranego w czerwony strój, który wedle różnych legend i bajek w okresie świąt Bożego Narodzenia rozwozi dzieciom prezenty saniami ciągniętymi przez zaprzęg reniferów. Według różnych wersji zamieszkuje wraz z grupą elfów Laponię lub biegun północny. Dzięki sprawnej promocji praktycznie zastąpił on w powszechnej świadomości tradycyjny wizerunek świętego Mikołaja biskupa. Obecnie powszechna forma tej postaci wywodzi się z kultury brytyjskiej i amerykańskiej, gdzie jest jedną z atrakcji

bożonarodzeniowych. W większej części Europy, w tym w Polsce, dzień Świętego Mikołaja obchodzony jest tradycyjnie 6 grudnia jako wspomnienie świętego Mikołaja, biskupa Miry. Rankiem tego dnia dzieci, które przez cały mijający rok były grzeczne, znajdują prezenty, ukryte pod poduszką, w buciku lub w innym specjalnie przygotowanym w tym celu miejscu (np. w skarpecie). Na skutek przenikania do europejskiej tradycji elementów kultury anglosaskiej (w szczególności amerykańskiej) także w Europie święty Mikołaj utożsamiany jest coraz częściej z Bożym Narodzeniem i świątecznymi prezentami.

Gwiazdor – postać rozdająca prezenty w Wigilię Bożego Narodzenia występująca w Poznaniu, na Ziemi Lubuskiej, Kujawach oraz na Warmii (a konkretnie tych ich części, które były pod zaborem pruskim), Kaszub i Kociewia. Wywodzi się z dawnych grup kolędników, zaś nazwa od noszonej przez nich gwiazdy. Była to postać ubrana w baranicę i futrzaną czapę, z twarzą ukrytą pod maską lub umazaną sadzą. Gwiazdor nosił ze sobą wór z podarkami i różgę. Odpytywał on dzieci z pacierza, znał dobre i złe uczynki i w zależności od wyniku wręczał prezent lub bił różgą. Obecnie postać Gwiazdora upodobniła się do św.

Mikołaja, zaś z dawnych atrybutów pozostała mu różga, którą wymierza karę niegrzecznym dzieciom. Nadal jednak częsty jest zwyczaj obchodzenia domów przez osoby przebrane za Gwiazdora, które za opłatą wręczają prezenty i pytają domowników, przeważnie dzieci, o zachowanie w ciągu roku, znajomość modlitw, wierszy, bądź kolęd. Współcześnie na skutek migracji oraz wpływu mass-mediów i działalności centrów handlowych, część mieszkańców Wielkopolski i Kaszub porzuciło tradycję Gwiazdora na rzecz św. Mikołaja, nadal jednak w tych regionach znacznie popularniejszy jest Gwiazdor.

Dziadek Mróz – pierwotnie postać z wschodniosłowiańskiego folkloru, w okresie istnienia Związku Radzieckiego spopularyzowana tamże jako świecki odpowiednik Świętego Mikołaja, z którym czasem bywa mylony. Dziadek Mróz pojawia się na Nowy Rok, żeby wręczać dzieciom prezenty. Jego żoną jest Starucha Zima, a jego wnuczką jest Śnieżynka. Próby rozszerzenia jego terenu działania na inne kraje bloku wschodniego, w tym Polskę, podejmowane w okresie stalinowskim, zakończyły się niepowodzeniem. Od 2005 r. w Rosji obchodzone są urodziny Dziadka Mroza, które wypadają 18 listopada. Obchody mają miejsce w miejscowości Wielikij Ustiug w północnej części Rosji, która jest uważana za siedzibę Dziadka Mroza.

Szopka bożonarodzeniowa – najczęściej makietą przedstawiająca wnętrze stajni betlejemskiej w noc, podczas której narodził się Jezus Chrystus. Szopka bywa wykonywana jako miniatura, a także jako

konstrukcja rzeczywistej wielkości. Może mieć ona formę jaskini lub grotu, ale najczęściej przedstawiona jest w formie stajenki. W każdej szopce znajduje się mały Jezus, Maria oraz Józef. Najczęściej

elementem szopki są także postaci Trzech Mędrców, pasterzy, a także bydło (wół i osioł) i owce, Gwiazda Betlejemska, anioły. Tak zwana "żywa szopka", to wykonana w naturalnej skali konstrukcja, w której

zamiast figur owiec i bydła znajdują się żywe zwierzęta. Zdarza się także, że postacie ludzkie są grane przez żywe osoby. Pierwszą taką scenę zaaranżował św. Franciszek w 1223 roku w Greccio.

ZRÓB TO SAM

Jest wiele sposobów na wykonanie świątecznych ozdób. Zawieszenie na choince własnoręcznie wykonanej bombki lub łańcucha to ogromna frajda i powód do dumy, a dzięki osobistemu zaangażowaniu święta staną się jeszcze bardziej wyjątkowe. My chcielibyśmy zaproponować wykonanie nietypowej choinki. Dlaczego nietypowej? Zobaczcie sami...

Materiały potrzebne do wykonania choinki:

- ✓ pistolet do klejenia na gorąco
- ✓ makaron, najlepiej kolanka z falbanką
- ✓ kawałek brystolu, tektury lub kartka z bloku technicznego
- ✓ coś do ozdoby, np. koraliki
- ✓ coś do malowania, np. farba w sprayu

Kolejne etapy pracy:

- ✓ Kartonik zwijamy w stożek, końce skleamy klejem na gorąco.
- ✓ Wyrównujemy spód, by stożek stał równo.
- ✓ Bierzemy makaron, nakładamy na jego końce klej na gorąco i zaczynamy naklejać od dołu stożka (uwaga na palce!).
- ✓ Gdy mamy już oklejony cały stożek, należy go pomalować.
- ✓ Kiedy farba na już wyschnie, dekorujemy choinkę według własnego pomysłu.

A efekty naszej pracy mogą być naprawdę imponujące...
Tylko spojrzcie...

Warto obejrzeć?

Czy możliwe jest Boże Narodzenie bez Kevina?

Kevin sam w domu to amerykańska komedia z 1990 roku, w której w roli tytułowej wystąpił Macaulay Culkin. Film przez dwanaście tygodni utrzymywał się na pierwszym miejscu amerykańskiego box office'u, a przez kolejnych dziesięć był w pierwszej dziesiątce. Ostatecznie film na całym świecie zarobił ponad 477 000 000 dolarów, a w samych tylko Stanach przyniósł 285 000 000 dolarów zysku i stał najbardziej kasowym filmem roku w Ameryce Północnej. Znalazł się także w Księdze Rekordów Guinnessa jako najbardziej dochodowa komedia wszech czasów. Fabuła filmu jest dość nieskomplikowana i zabawna. Rodzina McCallisterów na święta Bożego Narodzenia wyjeżdża do Francji. Prawie spóźniła się na samolot, a w wyniku całego

zamieszania zapomniała o 8-letnim Kevinie. Od tej pory musi on sobie sam radzić w domu. Dwóch złodziei już czyha, żeby okraść dom państwa McCallisterów, jednak nie wiedzą o tym, że ktoś został w domu. Kevin, bawiąc się w dorosłego, zastawia na nich pułapki. I nie można odmówić Kevinowi pomysowości, sprytu i odwagi. Będzie więc widz szczerze śmiał się z dzielnego chłopca i wyjątkowo nieudolnych, fajtłapowatych złodziei. Film wyreżyserowany przez Chrisa Columbusa na pewno warto obejrzeć, ale tylko raz (!), bo jeżeli ogląda się go za sprawą telewizji każdego roku w Boże Narodzenie, to zamiast rozbawić, może on nas tylko zirytować. Zatem polecamy komedię o świątecznych perypetiach Kevina tym, którzy jeszcze jej nie widzieli. Mamy nadzieję, że jeszcze tacy są...

GOTUJ Z NAMI

Jest wiele wigilijnych potraw, które uwielbiamy, ale zazwyczaj nie wyobrażamy sobie bożonarodzeniowej Wigilii bez pierogów z kapustą i grzybami. Najlepiej smakują nam oczywiście te domowe, w których przygotowaniu staramy się pomagać. Nierzadko jednak najlepiej wychodzi nam ich jedzenie... Życzymy więc smacznego.

Pierogi z kapustą i grzybami

Składniki na ciasto:

- ♦ 3 pełne szklanki mąki pszennej
- ♦ 1 szklanka ciepłej wody
- ♦ szczypta soli

Składniki na farsz:

- ♦ 250 g kapusty kiszanej
- ♦ 30 dag suszonych grzybów
- ♦ 1 szklanka wrzącej wody
- ♦ łyżka masła
- ♦ sól, pieprz
- ♦ 2 małe cebule

Przygotowanie:

Obrać i pokroić cebulę w piórka. Kapustę i wcześniej ugotowane grzyby drobno pokroić. Na patelni roztopić masło, wrzucić pokrojone składniki; smażyć około 3 minut i dolać wodę, gotować aż do zredukowania się płynów. Na stolnicy wyrobić ciasto z podanych składników, część rozwałkować na placek grubości 3-4 mm. Szklanką wyciąć równe kółka, a następnie do każdego z nich nałożyć łyżeczkę ostudzonego farszu i zawinąć (w razie trudności posmarować brzegi wodą).

SKŁADAMY SOBIE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE

**Gabrysiu Siwek jesteś najlepszą BFF więc chce
Ci złożyć najlepsze życzenia z okazji świąt
Bożego Narodzenia: dużo zdrowia, szczęścia i
spełnienia marzeń, nie zapominając o dobrym
opłatku**

Zuzia Glapiak z klasy 5c

**Dużo pieniędzy, zdrowych, wesołych i pogodnych
świąt oraz szczęśliwego nowego roku, dużo fajnych
prezentów, spełnienia marzeń, dobrego karpia dla
Pań z biblioteki, całego grona nauczycielskiego, vice
dyrektor oraz wszystkich dorosłych ze szkoły**

życzy Izabella Osman z klasy 5c

**Zdrowych wesołych świąt Bożego Narodzenia oraz
szczęśliwego nowego roku dla Gabrieli Siwek i
Zuzanna Glapiak**

życzy Izabella Osman z klasy 5c

**Życzonka dla naszej drogiej Pani DYREKTOR ☺ ♥
Pani jest głową naszej pięknej i kochanej szkoły ☺
Więc w te święta życzę Pani: rozrostu szkoły,
zdrowych, wesołych, pogodnych świąt, zdrowia,
szczęścia, pomyślności, radości, dużo fajnych
prezentów, dobrego karpia, dobrych 12 potraw,
zdrowia dla rodziny**

życzy Izabella Osman z klasy 5c

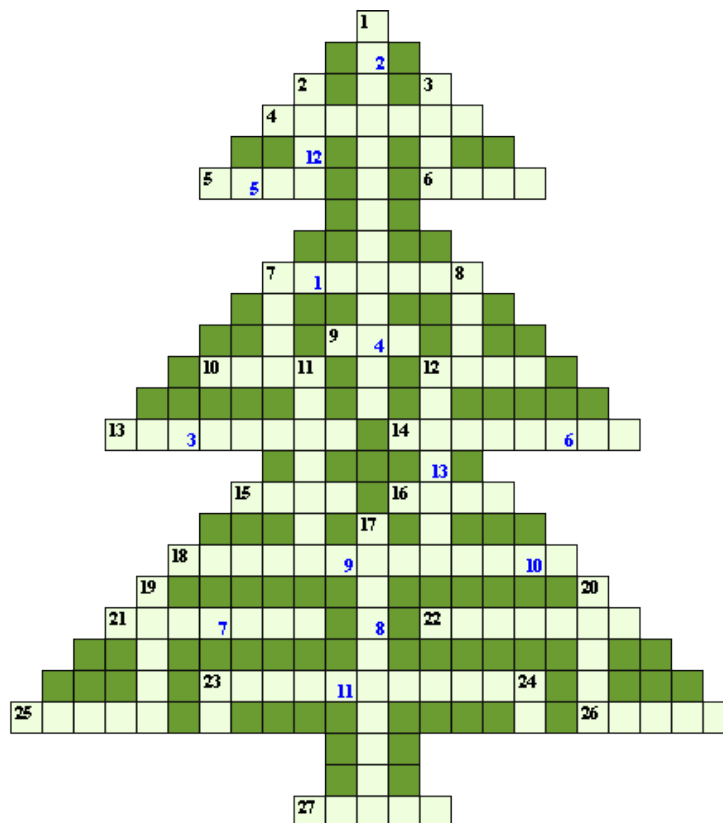
*Życzymy wszystkim, by te święta były czasem, gdy
spory, kłótnie, nieporozumienia tracą moc. Niech
w nas wszystkich zagości radość i optymizm,
których tak bardzo brakuje w codzienności.*

MerryChristmas

Redakcja Jedynecki

RUSZ GŁOWĄ NA ŚWIĘTA

POZIOMO:	PIONOWO:
4. liczba, którą mnożymy 5. często popełniasz go rozwiązując zadania 6. rodzaj liczydła używanego w starożytności 7. romb, który ma przekątne równej długości 9. część łamanej 10. może być dodatni lub ujemny 12. wypisujesz je rozwiązując zadanie z treścią 13. pewnik; twierdzenie, które w danej teorii naukowej przyjmujemy bez dowodu 14. dokładny opis rozwiązywania zadania, problemu 15. jednostka pojemności 16. 24 godziny 18. okręgi, które mają wspólny środek 21. prosta, która ma dokładnie jeden punkt wspólny z okręgiem 22. ma dwa końce 23. dział geometrii zajmujący się badaniem własności figur płaskich 25. umowny znak służący do zapisywania liczb 26. występuje w rozwinięciu dziesiętnym nieskończonym ułamka zwykłego 27. zbiór, do którego nie należy żaden element.	1. jedno z przekształceń geometrycznych 2. określasz go zaokrąglając liczbę 3. jednostka długości (morska lub lądowa) 7. 60 sztuk 8. brutto - netto 11. 3 miesiące 12. jeden z czworokątów 17. jeden z najwybitniejszych matematyków starożytności, 19. może być procentowa lub jednostka długości 20. wypłata po odciążeniu potrąceń 23. najsłynniejsza liczba niewymierna 24. jednostka pola

Kącik Najmłodszych

W rzędach poziomych i pionowych odszukaj wyrazy związane z zimą i świętami i zakreśl je.

Ś	N	I	E	Ż	E	K	P	R	Y	N
O	W	I	E	C	Z	E	R	Z	A	B
K	U	L	I	G	J	K	E	R	E	M
M	R	Ó	Z	U	M	S	Z	R	O	N
I	B	D	Y	C	N	F	E	R	G	L
K	S	R	C	H	O	I	N	K	A	K
O	C	T	U	R	R	N	T	H	J	O
Ł	A	Ń	C	U	C	H	Y	G	B	L
A	C	B	Z	S	F	B	N	V	N	Ę
J	C	W	T	T	D	C	H	Ł	Ó	D
Z	S	E	A	S	B	O	M	B	K	A

Znajdź ukryte wyrazy (potrawy wigilijne) i zakreśl je.

Qwioepieróżkidjssmkapustazgrochemnlwpoqzupagrzybowaowaksxz

Lsmkompotzsuszuowqmrekutialkewmkarpsmażonyqkkluskizmakiemnbśle

dżimbchlebkakopiernikekobgmakowiectrebssderjagłynhfdsancs

***RADOSNEGO
BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ WIELU
SUKCESÓW I
WSZELKIEJ
POMYŚLNOŚCI
W NOWYM 2022 ROKU
ŻYCZY
ZESPÓŁ REDAKCYJNY***

